

Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið
Sölvhólgötu 7
101 Reykjavík

sent á samráðsgátt

Reykjavík, 16. nóvember 2020

Mál: Umsögn um frumvarp til laga um loftferðir

1. Almennt

Samtök atvinnulífsins og Samtök ferðaþjónustunnar (samtökin) hafa tekið til umsagnar ofangreint mál sem birt var á samráðsgátt stjórnvalda 19. október sl. Að mati samtakanna er tímabært að endurskoða lög um loftferðir svo að með þeim sé tryggð skýrt lagaumgjörð í samræmi við þær reglur sem gilda innan EES. Í því tilliti er sérstaklega mikilvægt að við innleiðingu EES gerða sé ekki gengið lengra með ríkari íþyngjandi kröfum en gert er í samkeppnislöndum Íslands. Með því er samkeppnishæfni íslenskra flugrekenda skert sem haft getur alvarlegar afleiðingar og fækkað störfum. Eftirfarandi eru athugasemdir samtakanna við frumvarpsdrögin.

2. Kyrrsetning loftfars (198. gr.)

Í 198. gr. frumvarpsins er lagt til að sú heimild sem er í 1. mgr. 136. gr. núgildandi laga sé útvíkkuð þannig að beiting heimildarinnar til kyrrsetningar er tengd við málsmeðferð sem kveðið er á um í lögum um kyrrsetningu, lögbann o.fl. og ef við á lögum um nauðungarsölu. Ákvæðið tekur þannig til kyrrsetningar loftfars í bókstaflegri merkingu og beitingar málsmeðferðarreglna sem lög um kyrrsetningu, lögbann o.fl. mæla fyrir um. Stöðvunarréttur rekstraraðila flugvalla í núgildandi lögum verður að kyrrsetningarheimild og jafnvel heimild til að krefjast nauðungarsölu verði frumvarpið að lögum.

Ákvæðið kveður á um samábyrgð eiganda og notanda loftfars á flugvallargjöldum og er ábyrgðin ekki bundin við gjöld sem tengjast hverju og einu loftfari heldur opnar ákvæðið á þann möguleika að innheimta gjöld hjá eiganda loftfars sem hafa safnast upp vegna annarra loftfara í notkun hjá flugrekanda. Hættan verður sú að íslenskir flugrekendur muni þurfa að greiða áhættuálag sem leiðir til hærra leiguverðs.

Með ákvæðinu er flugrekstraraðilum gert að lúta strangari kröfum en tíðkast annars staðar. Flugrekstur á Íslandi hefur verið í vanda undanfarin ár. Sá vandi jókst til muna með kórónukreppunni. Atvinnugreinin hefur hlutfallslega meiri þýðingu hér á landi en annarsstaðar, bæði vegna mikilvægis ferðaþjónustunnar sem einnar af grundvallaratvinnugreinum þjóðarinnar og landfræðilegrar einangrunar Íslands sem gerir að verkum að flug er okkar aðaltenging við umheiminn. Í eðlilegu árferði getur flugrekstur skapað þúsundir vel launaðra starfa og skapað þjóðarbúinu miklar tekjur. Til þess að svo megi verða þarf samkeppnishæfni flugrekstrar að vera eins og best gerist í Evrópu. Hluti af því er að flugrekendur hér búi ekki við meira íþyngjandi lagaumhverfi en í öðrum Evrópulöndum. Það á sérstaklega við nú. Samtökin leggja til endurskoðun 198. gr. frumvarpsins með framangreind sjónarmið í huga.

3. Lok mála á stjórnslustigi

Borið hefur á því að auglýst sé lögmansþjónusta við innheimtu bóta til farþega vegna seinkana á flugi og þegar flug fellur niður. Dæmi eru um að mál hafði verið höfðuð fyrir farþega þegar mun einfaldara, fljótlegra og ódýrara hefði verið fyrir farþega að senda erindi á Samgöngustofu. Nær óþekkt er að

aðildarfyrirtæki samtakanna á sviði flugrekstrar hlýti ekki úrskurðum Samgöngustofu og því eru málaferli algerlega óþörf. Stór hluti bóta sem fást með þessum hætti renna í vasa lögmanna. Málaferlin þjóna þeim eina tilgangi að afla lögmönnum tekna á kostnað farþega. Að mati samtakanna þarf að vera fyrir hendi skilvirk stjórnsýsluleið sem aðilum er gert að tæma áður en deilumál þeirra ratar til dómstóla. Oft er um að ræða einföld mál og því mun hagkvæmara að ljúka þeim á stjórnsýslustigi en með atbeina dómstóla. Í 208. gr. frumvarpsins er fjallað um úrlausn ágreiningsmála og að farþegar og aðrir sem hafa hagsmuna að gæta varðandi fjárhagslegar kröfur og einkaréttarlega hagsmuni geti skotið ágreiningi til Samgöngustofu. Samgöngustofa geti þannig úrskurðað með bindandi hætti í málum sem ekki næst sátt í en úrskurðum verður ekki skotið til æðra stjórnvalds. Að mati Samtakanna væri eðlilegra að löggin kvæðu á um kæruleið sem yrði að tæma áður en leitað yrði með ágreining til dómstóla. Annars er fyrirsjáanlegt að fjöldi mála endi fyrir dómstólum sem ekki eiga þar heima sem veldur óþarfa álagi á dómstóla og hægari málsmeðferð með tilheyrandi óhagræði.

Í samræmi við 70. gr. stjórnarskrárinnar er meginreglan sú að allir eigi rétt á því að fá skorið úr um réttindi sín og skyldur fyrir óháðum og óhlutdrægum dómstóli. Við sérstakar aðstæður og með því að kveða skýrt á um það í lögum að stjórnsýsluleið skuli tæmd áður en leitað er til dómstóla er ekki gengið gegn þessum stjórnarskrárvarða rétti manna. Með tilliti til neytendasjónarmiða er að mati samtakanna nauðsynlegt að gera það í þessu tilviki. Í þessu samhengi má t.d. horfa til 40. gr. samkeppnislaga nr. 44/2005.

Virðingarfyllst,

f.h. Samtaka atvinnulífsins
ferðapjónustunnar

Heiðrún Björk Gísladóttir

f.h. Samtaka

Baldur Sigmundsson